

SARS E RAROLLA KGANYETSANO YA MOSEBETSI LE HO BOELA E HIRA HAPE BASEBETSI BA YONA BA MEHLENG

Tshwane, 22 Pudungwana 2022 – Ditshebeletso tsa Lekgetho tsa Afrika Borwa (SARS) di motlotlo ho tsebisa hore di rarolletse kganyetsano ya mosebetsi le basebetsi ba yona ba meheng e leng, Mme Hope Mashilo le Mme Tshebeletso Seremane ho tloha ka la 1 Loetse 2022. Sena ke mokolokotwane o mong hape boitekong ba rona ba ho lokisa tse mpe tse etsahetseng ka nako ya ho hapuwa ha SARS le ho kena leetong la ho kgutlisetsa tshepo ya setjhaba setheong sena.

SARS e ananelo boholoko boo Mme Mashilo le Mme Seremane ba bo utlwileng ka 2015, ka lebaka la motjha o soto wa kahobotjha ya mehlodi ya batho wa *Bain and Co*, moo maemo a bona ka hara SARS a ileng a theolwa, mme ba qobellwa ho amohela maemo a neng a se popehong e ntjha, mme le moo dikopo tsa bona tsa kgafetsa tsa ho fuwa lesedi di ileng tsa se mamele ka nako eo ba neng ba hana ho nka maemo ana a matjha, mme sena se ile sa lebisa horeng ba nyaolwe mosebetsing ka lebaka la se bitswang "ditlhoko tsa mosebetsi" ho latela dintlha tsa karolo ya 189 ya Molao wa Dikamano tsa Mosebetsi, Molao wa 66 wa 1995 ("the LRA"), ho ya ka moo o lokisitsweng ka teng.

Khomishenara Kieswetter o itse: "Ena ke taba e tshopodi mme e akaretsa ditabatabelo tsa basebetsi ba babedi ba meheng ba ileng ba iphumana ba le ka mosing ka lebaka la diketso tsa boetapele ba SARS bo neng bo lomahantse meno ho hapa SARS. Boemong bo jwalo, ha se feela basebetsi bana ba meheng ba ileng ba angwa hampe ke diketso tsena tsa Khomishenara ya meheng ya SARS empa le SARS ka boyona e bile lehlatsipa la kgapo ena.

Jwalo ka Khomishenara ya jwale le Mohlanka wa Phethahatso wa SARS, ke mosebetsi wa ka, ka molao ho sireletsa botshepehi ba mokgatlo, boitshwaro bo botle le boitlamo ba molao ho lokisa dimpe tse etsahetseng tsa ho hapa SARS. Ho dutse ho le bohlokwa hore motjha oo re o sebedisang o be le botshepehi, o dumelle toka e tlisang tokiso mmoho le ho qala le ho tswellisa pele leeto la SARS la ho kgutlisetsa botshepehi ba setjhaba ho yona.

Tabeng ena ka ho qolleha, ke ile ka tlameha ho lekalekanya ditabatabelo tsa batho bana ba amehileng le ho ba kgutlisetsa ho SARS ka tsela e nang le seriti, ha ka lehlakoreng le leng, ke ntse ke sireletsa setheo sena ho baballa seo e se emetseng jwalo ka setheo sa mawala le sa bohlokwa naheng. Ka ho ela tsena hloko, ba bang ba bile le mohopolo wa hore ke mpa ke sireletsa diketso tsa Mong. Moyane, e leng Khomishenara ya meheng, mme ka sena ke mpa

ke boela ke toboketsa ditlamorao tsa kgapo ya SARS. Jwalokaha ke bua kamehla, ke ikemetse. Ke mpa ke sireletsa setheo e seng batho ka bomong ba bona ba ileng ba se hapa. SARS e tla tswela pele ho etsa jwalo le ho phethahatsa thomo ya yona ntle le tshabo, ntle le ho inkela diqeto le ntle ho leeme.

Ba bang ba bile ba re tabeng ena ha ke a bontsha ho kgathalla boima bo jerweng ke basadi la bomme ba sebetsang ntle le balekane ba bona. Bophelong ba ka bohle, haesale ke bontsha boitlamo ba ka ka tsela e sa thekeseleng ho laola ka tsela e rekehelang le ho tlisa tekatekano ho banna le basadi ka bobedi mosebetsing ha ho tluwa ho tshwaro e lekanang, maemo a lekanang setjhabeng le ho mamelwa ho lekanang ha mantswe. Mekga ena e mmedi ha se mekgelo ha ho tluwa ho tsena"

SARS le mekga ba ananela matla a Tshebetso e intshang Sehlabeled ya mosebetsi wa SARS ho kgontsha Mmuso ho aha Mmuso o nang le bokgoni le o kgothaletsang kgolo e tswellang ya ikonomi mmoho le ntshetsopele ya setjhaba molemong wa Maafrikaborwa kaofela. Ke yona Tshebetso e intshang Sehlabeled e kopanyang SARS mme mekga e itlamme ho Iwantshana le kgapo ya SARS. Kopano ena e atomeditse SARS le mekga ena ka tsela ya dipuisano tse moyo o motle tsa ho fumana tsela e lekalekanang pakeng tsa ditabatabelo tsa bona le tsa SARS, jwalo ka mokglatlo.

Khomishenara Kieswetter o ananetse hore "Diketso tsa SARS ka nako eo di bile le kgahlamelo e mpehadi le e tebileng maphelong a Mme Mashilo le Mme Seremane mmoho le malapeng a bona. SARS e itshola haholo ka bohloko bona le tshotleho eo e bo bakileng ho bona le ho malapa a bona. Ka boikokobetso ke tshepa hore ka ho phethelwa ha motjha ona, batho ka bomong ba amehileng mmoho le malapa a bona ba tla ananela ho phethelwa ha taba ena mme ba tswele pele ka maeto a bona a ho fihella ho fola le hore dintho di kgutlele madulong.

Ke leboha mekga ka boikitlaetso ba yona ho SARS le ho seo SARS e se emetseng. Boemong ba SARS, ke boela ke amohela Mme Mashilo le Mme Seremane mona ho SARS le hore kapele ka moo ho kgonehang ka teng, ba qale ka mafolofolo mesebetsi ya bona ya ho aha SARS e bohlale ya sejwalejwale le eo botshepehi ba yona bo sa belaelweng, e tl Lang ho hlomphuwa le ho tlotlwae ke bohle.